

ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿਰੀਗਕੇ, ਆਦਿ ਜੇ ਥ ਡੀ ਸੂਟ (ਘਿੱਪੱਪਾ ਰੈਡੀ, ਜੇ.)

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਕੋਰਸਾਂ ਵਜੋਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(20) ਮੈਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(21) ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋਵੇਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਜੱਜ।—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੱਜ।—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

N.K.S.

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਅਪੀਲੀ ਅਪਰਾਧੀ

ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈਡੀ, ਬੀ. ਐਸ. ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.

ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1975 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 44

8 ਸਤੰਬਰ 1976

1860 ਦਾ XLV)— ਧਾਰਾ 307 ਅਤੇ 324— ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਧਾਰਨ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ— ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ— ਕੀ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਦੋਸ਼ੀ— ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 307 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ।

ਮੰਨਿਆ, ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਤੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ. ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਸਬਿਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਪਵਾਦ, ' ਵਾੜ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸੱਟਾਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਲੋੜੀਂਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ .ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੈ . ਐਕਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 6f। ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬੇਅਸਰਤਾ, ਹਮਲਾਵਰ ਦੀ ਬੇਅਸਰਤਾ, ਪੀੜਤ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਅਚਾਨਕ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਦਖਲ, ਆਦਿ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦਾ ਇੱਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲੱਤ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ 300 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਬੰਦੂਕ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਰੋਜ਼ 30 ਗਜ਼ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਗਿਆਨ- • ਡੇਰ। ਪਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੋਡ ਕੈਨਨ ਨੂੰ ਫਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਥਿਆਰ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਊਡਰ ਗਿੱਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ, ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾੜਾ ਹੋਣਾ, ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਮਟਿਮ ਇੰਨਾ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਖਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਆਦਿ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 12)

30 ਜਨਵਰੀ, 1975 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1975 ਦਾ ਸੀਖਿਆ 220। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਆਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 8 ਸਤੰਬਰ, 1976 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਰਾਜ ਸੈਣੀ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜੋ ਅਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ 20 ਦਸੰਬਰ, 1974 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ।

ਚਾਰਜ:- ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 307 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਸਜ਼ਾ:-ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਛਿੰਦਾ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਰਵਿੰਦ ਗੋਇਲ, ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ।

ਐਮਡੀਐਨ ਰਾਮਪਾਲ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, (ਪੰਜਾਬ), ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਆਰ.

Sarvinder Singh, etc. v. The State (Chinnappa Reddy, J.)

ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ.—(1) ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਛਿੰਦਾ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 307 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ।

(2) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਛਿੰਦਾ ਅਤੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1974 ਤੋਂ ਦੌਲਤ ਪੁਰ ਉਚਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਸਨ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 9 ਅਪ੍ਰੈਲ 1974 ਨੂੰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 6) ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 6 ਜੋ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਸਨ, ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 190 ਤੋਂ 200 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਪ. ਡਬਲਿਊ. 8) ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (ਪ. 9) ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਤਿੰਨੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗੱਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬਹਿਸ ਹੋਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਡਬਲ ਬੈਰਲ ਬੰਦੂਕ ਸੀ। ਛਿੰਦੇ ਕੋਲ ਸਿੰਗਲ ਬੈਰਲ ਬੰਦੂਕ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਪਿਸਤੌਲ ਸੀ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ। ਛਿੰਦੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗ ਗਈ। ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦੌੜਦਾ ਹੋਇਆ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਡਬਲ ਬੈਰਲ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਪੇਟ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਲੱਗੀ। ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਕਦਮ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜ ਗਏ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੀ ਡਬਲਿਊ 6 ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਉਥੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ? ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.6 ਵੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6 ਅਤੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਟਰੈਕਟਰ-ਟਰਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਤੋਂ 14 ਜਾਂ 15 ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਮੇਰਾ ਲੈ ਗਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਥਾਣਾ 17 ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਡਾ. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 17 ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 6 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਗਠਨ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ 1974 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 5.40 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਆਏ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਉਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਭਾਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਛਿੰਦਾ ਨੂੰ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1974 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਰਲ ਬੰਦੂਕ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1974 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਡਬਲ ਬੈਰਲ ਬੰਦੂਕ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ।

(3) ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਜੁਰਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ

ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 10 ਅਪਰੈਲ 1974 ਨੂੰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗਰੀਦਾਸਾ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਤਲ ਮੰਗਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਵਿਚ ਪਈ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਦੀ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਗੰਡਾਸੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ / ਫਿਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਗੰਡਾਸੇ ਨਾਲ ਲੈਸ ਉਥੇ ਆਏ ਸਨ। ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਥਾਣੇ ਲੈ ਗਿਆ ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਥਾਣੇ 'ਚ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1974 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਵਿਦਿਆਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਮੰਨ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਿਆਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 1975 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 44 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ 1975 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 92 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(5) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪੜ੍ਹੇ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾਗੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਇਕੱਲੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਦੋ ਦਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ

Sarvinder Singh, etc. v. The State (Chinnappa Reddy, J.)

ਸਿੱਖੀ ਸਲਾਹ. ਜਾਂਚ ਦੀ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕੋਈ ਦਾਗ ਆਪਣੇ ਆਪ, ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਬਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂ ਦਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸਿੱਖੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗੀ।

(6) ਸੂਰਜ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ.ਦਰਸ਼ਨ "ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੱਟ ਸ਼ੋ ਜਿਊਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਸਨ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਛਿੱਦੇ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਰਲ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ 12 ਬੋਰ ਦੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਡਬਲ ਬੈਰਲ ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲਾਈਟ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲਾਈਟ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਲਾਈਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਢ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੀਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟਵਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਸਤਰੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲਾਈਟ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਹੱਤਵ ਜੁੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਲਾਈਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਬਿਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕਤਾਰ ਵਿਚਲੇ ਹਰ ਦੂਜੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ

n ਕੀ ਤੈਨੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਮੋਗਨ ਦੇ ਜਾਂ ਮੇਮ ਪਿੰਡ ਦੌਲਤ ਪੁਰ ਉਕਨਾ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ, ਮੈਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੁਰਜੀਤ ਬਿੰਗ ਅਨੂ ਨਰਸਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਨੈਵੀਨਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਟਾਂ ਨੂੰ ਥੱਕਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਇੱਕ exchange of ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਗਾਲਾਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ mat a it bmgਨ ਅਤੇ tne ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਵਾਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 6 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਘਰ ਲਗਭਗ 200 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਦੇ ਰੌਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਰਾਤ ਦੇ 8 ਵਜੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਕਤਾਰ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਚੁੱਪ ਵਿੱਚ, ਝਗੜੇ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਜੋ ਉੱਚਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਲਗਭਗ 200 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ। PW 6 ਜਾਂ PW 8 ਅਤੇ PW, 9 ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੀ ਡਬਲਯੂ 6 ਨੇ ਉਸੇ ਰਾਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ P.Ws ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। 6, 8 ਅਤੇ 9, ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ।

(7) ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਕਤ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਜਿੱਥੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਕੱਟ ਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। . ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਤਿੱਖਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਚਾਅ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(8) ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। ਵਿਦਿਅਕ {ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34, ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 34, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਸਦੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ (ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. ਜੇ.) ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੜ ਨਤੀਜਾ. ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਖਿਆ:-

"ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ, ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੋਵੇਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਘੱਟ ਆਉਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਅਪੀਲ ਲਾਂਚ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

(9) ਗਿਰਲ ਅਤੇ ਟੇਵਤੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖੀ ਜੂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ.ਜੇ. ਜਦੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ., ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ।

ਧਾਰਾ 307, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਉਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਤਲ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ;

(1) 1973 ਚ. ਐਲਆਰ, 290.

ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

(10) ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ (ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ। *ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਓਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ* ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਸਿਰਫ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਿਏਬ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਦੋਸ਼ੀ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਾ। ਤਰਕ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਤਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਰਕਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਬੇਤੁਕੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮਾਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ 'ਤੇ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰਕਹੀਣ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਿਊਮੋਟ, ਸੀਜੇ, ਨੇ ਵਾਸੂਦੇਓ ਬਲਵੰਤ ਗੋਗਟੇ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ। ਬਿਊਮੋਟ, ਸੀਜੇ, ਰੈਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ . v. ਐਫ. ਕੈਸੀਡੀ (3) ਅਤੇ ਮਾਰਟੂ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (4), ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਮਤਲਬ ਕਿ. ਐਕਟ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। Beaumont, CJ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ: -

“ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਐਸ. 307 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਸਾਧਾਰਨ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਕੰਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਰਕ ਨਾਲ ਧਾਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਜੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਐਕਟ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਤੀਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

- (2) ILR 56 ਬੰਬ 434.
- (3) 4 ਬੋਮ. HC (Cr.) 17.
- (4) 15 ਬੀਐਲਆਰ 991।

S. 307 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਮੌਤ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੱਲ ਇੱਕ ਬੰਦੂਕ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਲੋਡ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਲੋਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਜੋ ਕਿ ਕੈਸੀਡੀ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ), ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ 'ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਚਾਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਗੋਲੀ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਸ. 307 ਡੋਇਗ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੁਆ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕਦੇ ਕੋਈ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

S. 307, Beaumont ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 'ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ' ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। CJ, ਅੱਗੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਸ਼ਬਦ 'ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ' ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਸਵੈ-ਗੋਠਿਆ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਫੌਜੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਾਫੀ ਦੋਸ਼ੀ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਬਚਾਅ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੰਮ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ, ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਐੱਸ. 307 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।"

(11) *ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*, (5) ਅਤੇ *ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ*, (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਈਓਫੀ ਬੀਓਮੋਟ, ਸੀਜੇ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ 5 ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੋਗਟੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਓ , ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਜੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: -

ਗੋਗਟੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਗਵਰਨਰ, ਸਰ ਅਰਨੇਸਟ ਹੋਟਸਨ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਮਲਾਵਰ ਗੋਗਟੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸ. 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ

(5) ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 1782

(6) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 843

ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਪਰ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਤੱਥ ਲਈ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਨੇ ਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੱਟਿਆ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਐਸ. 307 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(12) ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਤੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਵਾਦ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਾ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਐਕਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬੇਅਸਰਤਾ, ਹਮਲਾਵਰ ਕੀੜੀ ਦੀ ਬੇਅਸਰਤਾ, ਪੀੜਤ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਅਚਾਨਕ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਦਖਲ ਆਦਿ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦਾ ਇੱਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲੱਤ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ 300 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬੰਦੂਕ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਮਾ ਬੰਦੂਕ ਦਾ 30 ਗਜ਼ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਫੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੋਡ ਕੀਤੀ ਤੋਪ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਥਿਆਰ ਖਰਾਬ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਊਡਰ ਗਿੱਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਗੋਲੀਆਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ, ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾੜਾ ਹੋਣਾ, ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀੜਤ ਇੰਨਾ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਖਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਆਦਿ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(13) ਆਈਆਈਟੀ *ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮਿਲਾਵਟੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ, ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ। ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ। ਛਿੰਦਾ ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਨੀ ਨੇੜਿਓਂ ਗੋਲੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਰੋਮ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 40 ਤੋਂ 50 ਫੁੱਟ ਦੀ ਰੋਜ਼ ਤੱਕ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ ਰੋਜ਼ ਨਹੀਂ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਸਨ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਧਾਰਨ ਸੱਟਾਂ ਹੀ ਸੀ। ਯਕੀਨਨ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੂਰੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭੌਤਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਹੀ ਹਨ। ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(14) ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 357(4) ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 357(1) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 6 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਕੌਣ ਹਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਕੀ ਹਨ, ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕੀ ਸਾਧਨ ਹਨ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇਰ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਸਾਰੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਮਾਜਿਕ ਉਦੇਸ਼

ਧਾਰਾ 357 ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਚਿਨੱਪਾ ਰੈਡੀ ਬੀ. ਐਸ. ਵਿੱਲੋ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਜੇ.

ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ, ਆਦਿ।,—ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1976 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 30

15 ਸਤੰਬਰ 1976

ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ-ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ

ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ- ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ-ਕੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਅੰਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਹੈ, ਭਾਵ, ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵੱਲ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਹਨ। ਵਿਭਾਗੀ ਤਰੱਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਿਪਾਰਟ ਮੈਂਟਲ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਤਜਰਬੇ, ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਵੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। com ਅਨੁਪਾਤਕ ਮੁਲਾਂਕਣ. ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਵਿਵਾਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅੰਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ